

ZPRAVODAJ

**jeskyňářského oddílu OT TJ Zbrojovka
Brno**

3-78

Zpráva o historii výzkumů pseudokrasových jeskyní v Beskydech

Nejznámější a nerozsáhlejší pseudokrasové lokality Moravskoslezských Beskyd se nacházejí na jižním svahu hřebenu vrcholů Radhošť / 1129m /, Pustevny / 1018m /, Kněhyně / 1257m / a Čertova mlýna / 1207m /. Všechny tyto jeskyně jsou vytvořeny v hrubě lavicových flyšových pískovcích a vznik těchto puklinových lokalit je spojen s intenzivním mrazovým zvětráváním a gravitačním posunem hornin v pleistocénu. Vytvořené pukliny a terénní stupně pak byly znovu překrývány pískovcovými bloky a vznikaly tak různé se křížící systémy puklinových chodeb a dutin.

Podzemních dutin v Beskydech si povšimli již první slovanští obyvatelé této oblasti. Pro ně se stala hora Radhošť posvátným místem, sídlištěm bohů a podzemní prostory tajemnými bludišti a chrámy nejrůznějších nadpřirozených bytostí a bůžků.

Pověsti o radhošťském mýtu a podzemních prostorách jsou prastaré a dochovaly se v lidovém podání až do dnes. Jedna ze skazek vypráví, že na Starém Radhošti / což je převlaka z Radhoště na Černou horu / byla v hlubinách pod modlou Radgostova jeskyně, ve které se shromažďovali božci. V den letního slunovratu do této pohanské sakristie vešel z podzemí božec do duté modly a jménem božím odpovídal i obyčejným smrtelníkům na jejich otázky. Podobné podzemní prostory se táhly i pod mýtickým hradem, který podle ličového podání stával na Radhošti.

Radhošť se stal posvátným i pro nové obyvatele Beskyd Valachy, jejichž kolonizace se datuje do počátků 15. století. Mezi starými Valachy kolovaly o radhošťském podzemí a jeho pokladech zkazky v nejrůznějších obměnách. Nitro hory je v nich popisováno jako obrovská, hluboká jeskyně, jejíž středem teče průzračný potok. Přes potok vede kamenná lávka a na ní sedí obrovský pes či drak a hlídá poklady. Starými báje a lidovými zkazkami se zabýval valašský spisovatel Bohumír Četyna. V jedné ze svých knih " Stříbrný obušek ", inspirovaný vyprávěním starousedlíků popisuje cestu vyslanců Valachů k tajemnému rytíři Osmičkovi, sídlícímu v útrobách Radhoště takto: " Sestupovali po nepravidelných schodech, utvořených vrstvami pískovce. Místy byly výčnělky upraveny a uviděli i mezi nimi zatlučená dřeva. Směr museli vždy po několika krocích měnit, dokonce bylo třeba se hodně sehnout, aby se protáhli a prošli nízkou chodbou" Tento popis vskutku odpovídá vnitřnímu stavu v beskydských podzemních lokalitách.

Součástí Radhoště jsou i Pustevny, známé výletní místo a středisko zimních sportů. Zde se také nacházely a dnes stále nacházejí některé z vchodů do podzemí, související podle pověstí s nitrem Radhoště. Jeskyně oblasti Beskyd měly pro Valachy i velký praktický význam. Bylo zjištěno, že staré koliby, v nichž pastevci pobývali od května do konce září, se nalézaly buď přímo nad vchodem do podzemí, nebo v jejich těsné blízkosti. Jeskyně totiž pastevcům sloužily jako chladné sklepy pro uskladnění ovčích produktů. Mnozí ze starousedlíků, žijící ještě v tomto století, pamatovali cestu nitrem hory, která vedla ze severních svahů Radhoště až na rožnovskou stranu.

Zkazky a báje o pokladech na Radhošti se také staly podnětem pro desítky odvážlivců, kteří se s primitivním vybavením spouštěli do vchodů, vedoucích do nitra hory, aby tento poklad vyhledali. Často se tyto výpravy změnilly v tragédii. Podle profesora Manáka, který se jako jeden z prvních zabýval výzkumem "beskydských důr", byla v jeskyni Cyrilce na Pustevnách blízko vchodu nalezena kostra člověka a kus zhaslé voskovice. Snad to byl jeden z odvážlivců, kteří se do bludiště vydali hledat poklad.

V 18. století, kdy nastává rozkvět valašské kolonizace, zvyšuje se i zájem o podzemí Radhoště. Jedním z prvních badatelů, kteří se údajně spustili do hlubin hory, byl profesor František Monse z Olomouce, který také v roce 1755 sestavil první plánec podzemních slují Radhoště. Tento plánec je však velmi nevěrohodný, neboť jsou pochybnosti o vlastním sestupu Manseho do podzemí. Pozdějšími a mnohem serióznějšími výzkumy se zabýval J.R.Vitásek, který hlavně zkoumal jeskyni Cyrilku / vchod se nalézá na Pustevnách v terénní prohlubni, asi 270 metrů JZ od útulny Maměnka /. V první dutině se mu podařilo objevit několik vytesaných znaků, zachovalých až do dnešní doby. / Dnes jsou však již daleko méně zřetelné a jejich význam nebyl dosud odhalen /.

Další z badatelů Dr. F. Přikryl, se zabýval výzkumem povrchových jevů mezi Radhoštěm a Pustevnami. Domníval se, že jižním svahem hřebenu vedly chodby spojující Cyrilku a Volářku / jeskyně jejíž délka byla údajně 500 metrů /, které jsou od sebe vzdáleny asi 4 km a v místě zvaném Záryje se jeskyně probořily. / Podle nejnovějších výzkumů Speleologického klubu ORCUS byly v těchto místech v r. 1977 objeveny jeskyně o celkové délce 100 metrů /.

Podrobnější výzkumy i mapovací práce v beskydských jeskyních probíhaly až později v době okupace a hlavně v poválečných letech. Jeskyni Cyrilku i jeskyně na Kněhyni poprvé zaměřil Josef Pavlica a byl také zkoumán jejich vznik a vývoj. Výzkumem se později také zabýval Ing. Jan Foldyna z hornicko-geologické fakulty v Ostravě, který se také pokusil o vysvětlení vývoje a vzniku těchto jeskyní.

Dlouhodobými a podrobnými výzkumy v těchto lokalitách a zároveň i výzkumem povrchových jevů beskydského pseudokrasu se od r. 1971 zabývá Speleologický klub ORCUS z Bohumína. Výsledkem je komplexní zpracování všech známých lokalit ze všech hledisek, objevení tří nových jeskyní a 150 metrů chodeb v jeskyni Cyrilce. Všechny zjištěné výsledky jsou konzultovány s historickými prameny i lidovým podáním. Stále však zůstává otázkou, zda valašské pověsti i údaje starousedlíků o podzemních labyrintech jsou založeny na skutečnosti. V tomto směru výzkum není stále ukončen.

Josef Wagner

SK ORCUS Bohumín

Otevírka Říceného závrtu v Měšinách

Po epochálních objevech amatérských jeskyňářů ze Speleologického klubu v Brně, kterými byl z velké části rozřešen problém odtokových cest holštejnské Bílé vody a Sloupského potoka pod náhorní plošinou směrem k propasti Macoše, se soustředila jejich snaha mimo jiné i na objasnění komplikovaného průběhu předkládaného pokračování Sloupsko-šošůvského jeskynního systému. Proto se zájem speleologů obrátil na oblast měšinských závrtů. Zde, při okraji lesa, leží na pozemku Státních lesů "Řícený závrt", který je podle nové pasportizace jeskynních vchodů evidován jako jeskyně na náhorní plošině pod číslem 812. Lokalita se nachází v těsné blízkosti Otevřeného závrtu, v nadmořské výšce asi 511m. Jak vyplývá z dosud známé a nám dostupné dokumentace, mohl by pro svoji polohu sehrát důležitou roli při objevu dosud neznámého úseku podzemních prostor, rozprostírajících se mezi kocem tzv. Sloupské větve Nové amatérské jeskyně a posledním známým bodem jeskyní Sloupsko-šošůvských. Tuto domněnku potvrzuje i blízkost některých významnějších jeskyní v Pustém Zlebu a pokusného vrtu ČSAV, do něhož vlité barvivo se zanedlouho objevilo v propasti Macoše. Z uvedeného lze soudit, že jeskynní dutiny, ležící příkře pod touto oblastí, by měly mít určitý vztah k podzemnímu řečišti Sloupského potoka.

Již v minulosti byl kladen závrtům v Měšinách velký význam a řada badatelů a speleologických skupin se zde pokoušela proniknout do předpokládaných jeskynních prostor. Dosud se však jejich úsilí nesetkalo s patřičným efektem. Vzpomeňme jen práce na závrtě otevíraném pracovníky GgÚ ČSAV, které skončily v hloubce 55m, aniž by bylo dosaženo výraznějšího úspěchu. O dalším zájmu svědčí i řada pokusů o otevírky závrtů, prováděných již v dřívějších dobách, které však nejsou nikde evidovány a zprávy o nich kolují, bohužel, pouze z ústního podání. V poslední době byl středem pozornosti Otevřený závrt, který svým charakterem a hloubkou kolem 25 metrů dával speleologům největší naději k objevu vrtikálních prostor. Snad právě proto byl několikrát překopáván a posléze opuštěn. V důsledku těchto prací, při nichž byl vytěžený materiál ukládán na dně volných prostor, došlo ke značným změnám oproti původnímu stavu. Za této složité situace bylo velice nesnadné určit nejvhodnější místo k dalšímu postupu. Rovněž tak transport kopaného materiálu na povrch se jevil jako problematický. Proto se rozhodli členové bývalé Speleologické skupiny pro výzkum Plániv Speleologického klubu v Brně spolu se členy Speleologické sekce DK ROH KSB pro otevírku závrtu ležícího v těsné blízkosti Otevřeného. Toto nové pracoviště dostalo později název Řícený závrt. Bohužel, zájem členů skupiny KSB brzy ochabnul a tak práce zde prováděli převážně členové Speleologického klubu. Později přešlo celé pracoviště zcela do jejich kompetence.

Nejprve byla v místě předpokládaného jícnu vyhloubena šachta, z jejíhož dna v hloubce asi 6 metrů byla ražena horizontální chodba směrem k SZ. Tato přecházela asi po 2 m

do pukliny směru SZ-JV, uklánějící se strmě k JZ, vyplněné vápencovou sutí, občas promísenou splavenou hlínou. Pro usnadnění transportu těžného materiálu byla však později vstupní šachta zasypána a vyhloubena nová, vyústující přímo nad otevřenou puklinou, kterou nadále postupovaly práce směrem do hloubky. V 18 metrech byl zastižen pod pevným stropem asi 4 m dlouhý horizont. Jeho dno tvořila popraskaná suť, pokrytá hlínou, promísenou s jehličím, splaveným sem z povrchu zřejmě v době inundace závrtu. Pod malým komínkem na konci horizontu jsme nasadili další šachtu, stáčeující se k SZ. V hloubce 10 m přecházel její téměř kolmý průběh stupňovité pod pevným stropem v chodbičku, která vytvářela v 16 m další malý horizont. Zde pak vyústuje v otevřenou puklinu směru SV-JZ, uzavřenou čistou vápencovou sutí. Počátkem roku 1974 byla celková hloubka šachty na Říceném závrtě 34 m. Během roku jsme sem uspořádali asi 15 pracovních exkurzí, při nichž bylo proniknuto až do hloubky 45 m, což byla vlastně k 31.12. 1974 konečná, námi dosažená hloubka. Na tomto II. horizontě je ještě před vyústěním chodbičky do pukliny založena 3. šachta, která se sklání pod stropem JZ a v hloubce 4 m přechází v kolmý stupeň o hloubce 11 m. Je hloubena převážně v balvanitém materiálu, z počátku mezi dvěma skalními stěnami, které se v celkové hloubce asi 40 m uzavírají a tvoří tak elipsovitý jícn, jehož stěny jsou modelovány stékající vodou. Během prací byla šachtice průběžně dřevena. Později jsme vybírali celý profil jícnu o rozměrech asi 0,75 x 1,3 m. Tento je vyplněn balvanitou sutí, která byla zřejmě při intenzivních deštích popravena vodou, o čemž svědčí mezi kameny splavené jehličí a četné volné kaverny o hloubce až 1 m. Bylo zde rovněž zjištěno větší množství limonitových konkrecí a úlomky nekrasových hornin, prosycené sloučeninami železa. Tyto byly na ukázkou vybrány, ale k jejich předání odborníkům na posouzení však již nedošlo. V celém průběhu šachty bylo možno pozorovat v zimních měsících výraznou cirkulaci vzduchu, vlivem které zřejmě dochází k vysoušení její spodní části. Je také reálný předpoklad, že přes puklinu, průlez do níž je z II. horizontu, komunikuje řícený závrt s prostory Otevřeného závrtu. Jelikož se zde nikde nenacházela větší dutina, v níž by mohl být ukládán vytěžený materiál, bylo této pukliny využito k uložení části deponií. Převážnou část však bylo nutno vytěžit ručně za pomoci kbelíku a lana až ven, kde byla uložena na dně závrtu v okolí vstupní šachty.

V průběhu roku 1975 bylo na lokalitu uskutečněno 26 exkurzí, při kterých bylo dosaženo celkové hloubky 63 m. Při tom bylo během exkurze konané dne 23.2.1975 proniknuto do systému puklinovitých chodeb o celkové délce 23 m. Objevný otvor se nacházel v hloubce asi 52 m. Za ním bylo možno sledovat stále klesající chodbu směrem JJV do vzdáleností 6 m. Zde se profil nejprve puklinovité chodby zmenšil na kanál 0,5 x 0,5 metru. Tento po krátkém úskoku k SV ústí do paralelní chodby. Ve směru SSZ se chodba stupňovitě o 3 metry zvedá a přibližuje ke vstupní šachtě. Hned při vstupu do chodby je ve stropě vyvinut komínek, jehož výšku jsme odhadli asi na 6 metrů. Směrem JJV chodba stále klesá, její strop se snižuje a ve vzdálenosti 6 m má výšku pouze 0,7 m. Po 15 metrech končila chodba neprůleznou úžinou, která intenzivně nasávala průvan. Asi 2 m před ní je ve stropě opět úzký puklinovitý komín se splaveným jehličím. Pod ním byl v hlinitém dně

vytvořen malý trativod. Proto se naše další práce soustředily na toto kritické místo. Nejprve jsme odstranili hlinité sedimenty promísené se splaveným jehličím. Pod nimi se ukázala čistě propřená suť a štěrky. V nich jsme postupovali pod pevným stropem se zbytky krápníkové výzdoby až do hloubky 7 m. Zde se trativod dělil do několika malých kanálků se slabou cirkulací vzduchu. Vytěžený materiál byl ukládán ve slepém koutě na protějším konci chodby. Jelikož práce zde byla velice obtížná a neefektivní, bylo od dalšího prohlubování upuštěno. Dno trativodu se nacházelo v hloubce 63 m a bylo to také nejhluběji položené místo, kterého jsme v roce 1975 dosáhli. Poté jsme provedli kouřovou zkoušku. Bylo konstatováno, že veškerý průvan ve spodní části závrtu se soustřeďuje do neprůhledné úžiny za trativodem. Kouř, který zde zmizel se neobjevil v žádné z dosud známých prostor. Pouze horní část říceného závrtu komunikuje se sousedícím otevřeným závrtem. Toto zjištění nás vedlo k tomu, že jsme započali s rozšiřováním úžiny. Po velice obtížné práci se nám podařilo proniknout až k ústí 2 m hluboké propásky, jejíž dno bylo vytvořeno čistou suti. Kámen vhozený do otvoru mezi zaklíněnými balvany propadával dále do hloubky. Další práce musely být však pozastaveny neboť transport vytěženého materiálu si vyžadoval stále větší počet pracovníků. Proto zde došlo v r. 1976 k instalaci lanovky. Poté bylo pokračováno v uvolňování chodbičky, která ve svém průběhu stupňovitě klesá, aniž by nějak podstatně měnila svoje rozměry. Rovněž byla provedena mapová dokumentace a vzájemné porovnávání průběhu prostor pod říceným závrtem se sousedními lokalitami. Při tom jsme došli k poznatku, že nezmění-li úžina na dně závrtu, která je vytvořena na výrazné puklině, svůj směr, měla by směřovat v dalším průběhu přímo na velký Měšínský závrt, který má podle Absolona v obvodu 687 m a v průměru 164 m. Je to tedy největší závrt Moravského krasu. Jelikož povrchové vody nemají do závrtu pražadný spád, uvažuje profesor Absolon o tom, že zpusť tento vzniklou křížovými prolomy stropů, jeskýň dole se rozvětvlujících.

Vezmeme-li v úvahu celkovou hloubku závrtu a nadmořskou výšku silnice v Rústém žlebu pod Měšinami, dojdeme k závěru, že se nacházíme již asi 12 metrů pod úrovní vozovky.

V roce 1978, kdy prakticky zanikla Plánivská skupina Speleologického klubu, převzala lokalitu skupina při Sdružení klubu pracujících v Boskoviciích. Doufejme, že její členové budou schopni zde navázat na úspěšnou práci Speleologického klubu, abychom mohli již s definitivní platností dát odpověď na otázku: "Flyne pod Měšinami Sloupský potok?"

Pavel SLOZAR

Speleologický klub

B R N O

Biogeochemická pozorování v Moravském krasu.

Navazuji na zprávu " Pustý Žleb a Punkevní jeskyně " otištěnou ve " Zpravodaji 2/78 ".

S vývody autora o zhoubném vlivu civilizace a konsumního turismu plně souhlasím / s výjimkou drobné početní chyby /. Bohužel je skutečností, že zpřístupněním jeskyně pro veřejnost je dána reálná možnost k rychlejšímu zániku jeskynní výzdoby. Problematikou vlivu návštěvníků na změnu jeskynního klimatu jakožto hlavního původce zániku výzdoby se zabývá pracovní skupina Tarcus. Chtěl bych upozornit zájemce na některé práce V. Lysenka a A. Jančaříka, mimo jiné i v obou dosavadních ročnících sborníku Český kras / 1976, 1977 /, vydávaného Okresním muzeem v Berouně.

Sám bych chtěl přispět několika údaji o vlivu výfukových plynů na okolí. Účastnil jsem se rozsáhlé akce biogeochemické prospekce, jejímž účelem je nalézt anomální obsahy tzv. indikačních prvků v biologických materiálech a vyhodnocovat je z hlediska možnosti výskytu ložisek barevných kovů nebo jiných nerostných surovin pod sledovaným terénem.

Biogeochemická prospekce vychází z poznatku, že některé prvky se dostávají v geochemickém cyklu do tzv. sekundární aureoly v povrchových vrstvách / nad skalním podkladem / a z těchto pomocí kořenového systému rostlin do tkání těchto rostlin. V některých případech lze toto hromadění hodnotit jako projev geochemické příp. rudní anomalie. Často jsou však výsledky zkresleny tzv. antropologickou kontaminací, t.j. znečištěním odpady z lidské činnosti. Charakteristický případ je právě výskyt olova z výfukových plynů v humusové vrstvě.

Prospekce na obsah olova a jiných barevných kovů byla námi prováděna v letech 1971-1976 v oblasti Příbrami a v Krušnohoří. Vzorkovali jsme smrkovou chvoj z nejnižších vegetačních pater a humusovou vrstvu pod příslušným stromem. Obsahy Pb se stanovovaly rentgenfluorecenční metodou v humusu / % spalitelných látek v humusu určité kvantitativní kritérium, neboť Pb je v humusu vázáno především v komplexních organických sloučeninách.

Odběr vzorků v sledovaném zrudnělém území byl doplněn odběrem vzorků z rudně sterilních území, m.j. i z Moravského krasu. Z hlediska vlivu automobilových zplodin lze rozdělit místa odběru na tři typy :

a/ místa bez vlivu silnice : 1 - Ochozské jeskyně, 2 - Stádlá u Babic, 3 - polesí Habrůvka těsně za obcí, 4 - pískovna Občiny, 5 - hřbitov Rudice;

b/ místa se slabým vlivem silnice / otevřená krajina nebo dále od silnice /: 6 - polesí Olomučany, 7 - Macocha za restaurací, 8 - vrch Strážná sv. Rudic, 9 - Křenkova mohyla, 10 - arboretum Babice, 11 - Tři kotle v Křtinském údolí, 12 - dvůr Harbáchy ;

c/ místa se silnou kontaminací: 13 - Suchý žleb u Kateřinské jeskyně, 14 - Dolní úzké v Suchém žlebu.
Testovali jsme průměrné hodnoty % Pb v humusu, % Pb/% sp. 1. a % Pb v popelu chvoje :

č.v.	% Pb v humusu	% Pb/% sp.1.	% Pb v popelu
a/ 1	0,010	0,41	0,078
2	0,015	0,43	0,092
3	0,010	0,25	0,075
4	0,015	0,23	0,078
5	0,008	0,30	0,072
b/ 6	0,008	0,55	0,056
7	0,010	0,51	0,104
8	0,010	0,41	0,086
9	0,010	0,51	0,066
10	0,008	0,60	0,091
11	0,010	0,20	0,115
12	0,008	0,24	0,093
průměr	0,010	0,93	0,084
c/ 13	0,110	1,60	0,113
14	0,060	2,29	0,043
průměr	0,085	1,95	0,078
poměr c/a+b	8,5	5,0	0,9

Výsledky ukazují, že v hlubokých žlebech je obsah Pb v humusu podstatně vyšší v nezamořených oblastech bez silnice nebo s dostatečným větráním. Obsahy Pb v popelu zvýšené nejsou, neboť sorpční vlastnosti organických komplexů v humusu nedovolí olovu proniknout do kořenového systému smrků.
Na závěr uvádím ještě porovnání průměrných hodnot obsahů Pb z některých sledovaných oblastí:

oblast	% Pb _{hum}	% Pb/% sp.1.	% Pb _{pop}
Moravský kras	0,010	0,39	0,084
exponovaná území	0,085	1,95	0,078
Český ráj	-	-	0,060
Sněžník u Děčína	0,039	-	0,051
Příbramsko:			
20-35 km od hutě	0,016	0,38	0,122
4-5 km od hutě	0,079	1,88	0,80

Hodnoty z exponovaného území v Moravském krasu jsou u humusu velmi blízké hodnotám ze širší oblasti prašného spadu kovohutě u Příbrami / zpracovává olověné koncentráty / .
Charakter kontaminace je zde ovšem podstatně dlouhodobější

/ po 2 staletí /, proto také humus již nestačí vytvářet přirozenou bariéru pro roztoky Pb a propouští je do dřevin v množství o 1 řád vyšší než v Moravském krasu.

Ing. Josef Slašík
skupina TAROUS

EXPEDICE PADIŠ 1978

Autobus namáhavě zdolává serpentinu za serocentinou, motor skučí na plné obrátky a přesto vozidlo nejede víc než 30 km/hod. Silnice se vine horským úbočím, místy se vlastně ani o silnici nedá hovořit - je to pouze lesní horská cesta s prašným povrchem, plná rýh a výmolů. Konečně se za poslední zatáčkou otevírá panorama náhorní plošiny. Jsme u cíle naší cesty - po téměř 24 hodinovém putování obdivujeme sluncem zalitou náhorní plošinu Padiš v pohorí Bihor v Rumunské socialistické republice. Na křižovatce dvou cest vystupujeme. Autobus linky Beluš - Padiš / jezdí pouze v sezoně lx čarne / pokračuje vlevo k horské chatě a zdejšímu turistickému centru Cabană Padiș a my budeme šlapat ještě asi 5 km kolem pastevecké osady Cantonul Ponor k jeskyni Caput.

Máváme na pozdrav řidiči autobusu a asi 10 cestujícím - pastevcům a dřevařům, s kterými jsme se během cesty seznámili a autobus se rozjíždí. Neušel však ani 20 metrů, když se ozvala mohutná rána, syčení a autobus se naklonil na bok. Roztržená pneumatika. Náhradní kolo není a tak cestující včetně řidiče pokračují dále pěšky na Cabanu pro pomoc. Měli jsme štěstí, stát se to opár kilometrů dříve v prudkém stoupání na planinu, tak bychom se se svými zavazadly pěkně zapotili.

V okolí jeskyně Caput nás vítá pestrá směsice stanů a mraveniště lidí. Vítají nás přátelé - rumunští speleologové. Stavíme stany a zabydlujeme se v táboře. Je to mezinárodní tábor, organizovaný speleologickou skupinou " Emil Racovița " z Kluže, jehož vedoucím je známý rumunský speleolog J. Vichman. Dovídáme se, že hlavním programem tábora je kromě poznávání krasu a krasových jevů Padiše také budování visutých lanových přechodů přes jezera a balvanité bariéry v jeskynním systému Cetatile Ponorului.

První den našeho pobytu na Padiši věnujeme prohlídce okolí - sestupujeme na dno všech tří propastí - vchodů do Cetatile Ponorului, fotografoujeme a rovněž lezeme - zdoláváme okno ve skalní stěně nad vchodem do jeskyně, účelem je případný objev horního patra jeskyně. Okno však končí asi po 5 metrech slepě. Slanujeme z okna přes mohutný převis opět na pevnou zemi. Poté

procházíme první část jeskyně od vchodu I ke vchodu III, která je nenáročná na prohlídku, vystupujeme strouhou steskou z propasti III na povrch a vracíme se zpět do tábora.

Naši přátelé, skupina z Aludu a další jeskynáři zdolávají mezitím 80 m hlubokou propast - Avenul Gemanata. Smluvená doba návratu do tábora již uplynula a skupina se stále nevrací. Organizuje se záchranná skupina, o pomoc jsme požádáni i my. Bereme materiál a ve 22.00 hodin vyrážíme. Propast je vzdálena od tábora asi 3,5 km. Jdeme rychlým tempem údolím potoka Pirul Ursului / Medvědí potok / a u stejnojmenné vyvěračky stoupáme do prudkého svahu. V polovině kopce potkáváme skupinu lidí se světly a přilbami - jsou to oni, naštěstí se jim nic nestalo, pomoci není třeba. Kamarádi nám děkují za pohotovou akci a vysvětlují příčinu zdržení - od ústí propasti jim na dno spadnul ruksak plný výstroje a tak musel jeden z nich opět dolů.

Při cestě zpět do tábora domlouváme se svým přítelem, Rumunem Emilem Silvestru na příští den exkurzi do Cetatila Ponorului. Přijdou 4 Čechoslováci a 5 Rumunů, akce bude provedena stejně jako v minulém roce non stop, bez bivaku. Povětrnostní situace je velmi příznivá a vodní stavy nebývají nízké. Lze tedy předpokládat úspěch !

Vyrážíme kolem poledne po vydatném spánku a dobrém, posilujícím obědě. Ze všech devíti účastníků / je mezi námi i jedna žena / znám celou jeskyni pouze já. Vedoucí akce Emil Silvestru mě pověřuje vyhledáváním cesty, tento úkol mně nečiní žádné obtíže, neboť si z jeskyně poměrně hodně pamatuji, čímž odpadá zdlouhavé vyhledávání nejnádnější cesty, které nám v loňském roce zabralo spoustu času. Sestupujeme III. vchodem a brzy jsme v Sala Tabarei, kde se nachází 10 m hluboký vodopád přes barieru zřícených balvanů. S radostí zjišťuji, že zde již naši Rumunští kolegové odvedli mnoho práce - přes balvany je vybudován přechod ze dřeva, kombinovaný lanovým zábradlím a přes následující překážky jsou obdobné přechody. Takže to, co nám loni trvalo téměř dvě hodiny, překonáváme nyní za několik minut. Následuje jezero, přemostěné visutým lanovým mostem - ve výši cca 10 m nad podzemním tokem jsou napnuta dvě ocelová lana nad sebou. Za tímto jezerem nacházíme gumový člun a dále je již jeskyně taková, jak ji znám z loňska - záluďná a obtížná, plná jezer a balvanitých barrier, suťových a válnových polí a dalších překážek. Pokračujeme zvolna kupředu, pomáháme si navzájem přes kolmé výšvihy, občas zavěšujeme na obtížnější místa krátké žebříčky nebo lano, jezera zdoláváme na člunu. Obdivujeme obrovské prostory v místech křížení tektonických poruch, obří krápníky, romantickou obtokovou chodbu / je to suchá chodba na vyšší úrovni, kterou se obchází vodní sifon asi v polovině jeskyně / a další zajímavosti.

Je kolem 19.00 hodiny, když stojíme před posledním čtrnáctým jezerem, které je vlastně odtokovým sifonem Cetatila Ponorului směrem k vyvěračce Galbena. Tiskneme si ruce a blahopřejeme si k úspěšnému dosažení sifonu, mezitím všichni účastníci po dvou zajištějí na člunu až k vlastnímu sifonu. Rovněž každý vybaluje z batohů a nebo kapes různé zásoby, každý podle svého vkusu. Tak postupně konzumujeme špek a chleba, čokoládu, jablka, sušenky a bombóny a to vše

zapíjíme vodou ze sintrového jezírka. Po tomto vydatném jídle a nezbytném fotografování se vydáváme na zpáteční cestu.

Vylézáme na povrch kolem půlnoci, umýváme se, vaříme teplé jídlo a čaj a rychle zalézáme do spacích pytlů. Jeme spokojeni, plní dojmů a velmi unaveni, vždyt máme v nohách kolem 250 m výškového rozdílu a dva kilometry cesty podzemím plným překážek. Mimo to, na zpáteční cestě již některým z účastníků docházely síly, takže jsme jim pomáhali kde to jen šlo. Zvláště velký výkon podala jeskyněářka z Kluže, která se tak zřejmě stala první ženou, které stanula na konci této jeskyně.

Ráno domlouváme další program, studujeme materiály o blízkých lokalitách. Jeskynní systém Neagra - Zapodie leží asi 5 km od tábora. Je to nejdelší jeskynní systém v oblasti Padiše, který byl pro svoji obtížnost prozkoumán teprve v nedávné době a průzkum není zdaleka ukončen. V jeho blízkosti leží ještě další jeskynní systém, 2 km dlouhý. Nazývá se Chetarul de la Barsa a navštívil jsem ho při expedici do Cetatile Ponorului v minulém roce. Barsa geneticky přísluší k jeskynnímu systému Neagra - Zapodie, ale doposud s ním přímo nesouvisí. Podzemní tok jeskyně Barsy však přes sifon vtéká do jeskyně Zapodie. Hydrografická situace je zde vůbec zajímavá a doposud nejasná. V podzemí se slévá několik toků, poměrně malé kapacity a opět mizí v sifonech. Proto jsou vstupní partie jeskyní poměrně méně rozměrné, rozšiřují se až po spojení více toků. Celý systém má něco přes 10 km chodeb a sifon odděluje od sebe obě samostatné části - rozlehlejší Zapodii a menší Neagru. Pro naši exkurzi volíme jeskyni Zapodie. Celkem nás půjde 12, z toho 5 Čechoslováků a zbytek naši rumunští přátelé ze skupin Kluž a Aiud. Naším úkolem je průzkum části jeskyně směrem k odtokovému sifonu a fotodokumentace v největší prostoru jeskyně - Sala Mare.

První obtíže začínají již při vstupu do jeskyně. Puklinovitý vchod je vlastně šikmá propast s blátivým kluzkým dnem, níže navíc zaledněná. Stále níže ledu přibývá a v jeskyni je citelné chladno. Zaledněná část končí 10 m hlubokým ledopádem, který zdoláváme pomocí lankového žebří a vnikáme do úzké meandrující chodby. Místy jsou ještě zbytky ledu, ale je zde již o poznání tepleji. Chodba je velmi pěkně korozivně a erozivně modelovaná, místy je velmi nízká, takže se jen obtížně dostáváme dále. Zleva přítéká první potůček / od jeskyně Barsy / a ten nás provází až do největší prostoru Saly Mare, která je 130 m dlouhá, 30 m široká a 10 až 30 m vysoká. Zde zůstává pod vedením Emile Silvestru fotografická skupina, velmi pěkná a bohatá krápníková výzdoba a zajímavé scenérie budou vhodným objektem pro jejich fotoaparáty. Průzkumná skupina pod mým vedením pokračuje dále.

Z domu vybíhá chodba s aktivním tokem, dostáváme se do bludiště chodeb, poměrně rozměrných, místy přerušovaných dómy. Do nejvíce spleťitých míst stavíme kamené nohytky, abychom se snáze orientovali na zpáteční cestě. Podzemní tok přibírá různé přítoky, mizí v sifonech a opět se objevuje, prostě dokonalý ráj pro podzemní badatele s množstvím nevyřešených otázek. Na průzkum máme celkem 2 hodiny a tento limit uply-

nul, aniž bychom dosáhli odtokového sifonu. Dle charakteru podzemních prostor se nám zdá, že jsme v jeho blízkosti. Obtíže jsou však již pro ostatní účastníky nepřekonatelné - mnoho volného lození v hladkých kluzkých stěnách nad hlubokými tůněmi marmitů, slézání kolmých stupňů. Také únava se se již přihlásila. Po domluvě pokračují ještě několik desítek metrů překrásně vedenou modelovanou chodbou sám. Chodba se místy dělí až na čtyři souběžné chodby, dokonalý labyrint. Pak i mne zastavuje asi 12 m hluboký skalní stupeň s převýšenými stěnami. Lano nemám, musím tedy nazpět. Vracím se ke skupině a společně pokračujeme v cestě zpět do Sala Mare. Fotografové již zde nejsou, ukončili již svoji práci a vrací se na povrch. Po menším občerstvení z našich zásob jídla je vzápětí následujeme.

Cesta na povrch probíhá mnohem rychleji než dolů a romantická procházka nočním lesem, který místy přechází až v prales, byla zpestřením této úspěšné akce. V táboře opět studujeme mapu a zjišťujeme, že jsme opravdu byli od koncového sifonu vzdáleni pouze několik desítek metrů.

Středeční ráno nás vítá sluncem, máme v plánu odpočinkový den, který celý věnujeme turistice - obcházíme zajímavosti v okolí tábora, kaňony, propasti, ponory, vyvěračky, procházíme závrťovou část planiny, která vypadá jako měsíční krajina. Je opravdu nač se dívat a co fotografovat, krajina je velmi rozmanitá, romantická a příroda téměř neposkvrněná civilizací. Místy, poblíže polorozpadlých salaší se volně pasou ovce, koně, krávy a i prasata. Bačové nás sledují udivenými pohledy - turisté jsou zde ještě vzácností, navíc cizinci. Na jedné salaši ochutnáváme místní specialitu - velice chutný slaný sýr. Naše cesta končí na Čabaně Padiš v místní restauraci / pokud se dá o restauraci v našem slova smyslu mluvit /, kde po několika dnech o konzervách jíme teplé jídlo a zapijeme ne příliš dobrým rumunským pivem.

Večer v táboře se koná táborák, kde při kytáře si sdělujeme navzájem svoje zkušenosti a dojmy, hodnotíme dosavadní průběh tábora a bavíme se. Nedostatek jazykových schopností překonáváme posunky, nebo pomůže tužka a papír. Ze všech stran je slyšet směsice češtiny, maďarštiny, rumunštiny, angličtiny, němčiny a ruštiny. Celý večer byl příjemným zpestřením pobytu na Padiši, získali jsme nové přátele a domluvili další lákavé expedice na příští roky. Spát jdeme až pozdě v noci, kdy nám zdejší příroda předvedla opět jeden ze svých kouzků - po velmi teplém slunečném dni začalo v noci mrznout!

Ráno nás budí déšť, bubnující na stěnu stanu a nezvyklý šumot. To se vyschlé říčiště potoka, ústícího do jeskyně Caput změnilo rázem v dravou bystřinu. Je nám jasné, že s jeskyněmi je konec. Hladina podzemních vod na Padiši velmi prudce stoupá, neboť toky jsou napájeny z velké sběrné oblasti. Vstup do jeskyní v této době je velmi nebezpečný, pouze některé lze bezpečně navštívit a to pouze jejich určité části. Navštívíme tedy alespoň jednu z nich, jeskyni, kterou objevili brněnští jeskynáři při své expedici na Padiš v roce 1975 a která nese název Brněnská jeskyně. Je to menší jeskyně, začínající asi 12 m hlubokou propastí, níž vybíhají tři chodby, prudce klesající do masivu, opět se spojují v místech, kde je dno chodby prorváno ústím další 10 m hluboké propasti. Tato propast ústí do chodby s aktivním podzemním tokem, který o

pár metrů dál padá 12 m vysokým vodopádem k odtokovému sifonu. Proti proudu lze prostoupit korozivně a erozivně modelovanou chodbou pouze několik metrů k polosifonu, který byl za tohoto vodního stavu téměř uzavřen vodní hladinou, takže k přítokovému sifonu nebylo možné proniknout.

Děšť neustává, není sice moc vydatná, chvílemi dokonce neprší, ale celkový vývoj počasí nevěští nic dobrého. Je chladno a vane nepříjemný vítr. Naše benzinové vařiče jsou neustále v provozu, vaříme teplý čaj i polévky. Pokud děšť zeslábl, zahalujeme se do pláštěnek a alespoň kratší procházkou rozlábáme ztuhlé svaly. V sobotu ráno balíme mokré věci. Děšť nastěšití ustál, ale je stále chladno a větrno, tmavá mráčka se převalují nízko nad námi. Máme obavy ze zpáteční cesty, kolem 20 km dolů do první vesnice. Pomáhá nám však náhoda - pro trojici dřevařů, kteří celý týden pracovali poblíž tábora přijíždí nákladní auto. Naši přátelé nám domlouvají odvoz a řidič souhlasí. Za menší bakšíš je ochoten nás odvést až do města Beiuș. Loučíme se urychleně s našimi přáteli, kteří se o nás po celou dobu starali a nasedáme. Celý tábor nám mává ne rozloučenou, dokud nezmizíme za první zatáčkou. Je nám smutno, že už je konec tohoto velmi vydařeného a pěkného zájezdu do krasových oblastí Rumunska. Nikdo z nás to nevyslovil a přece je nám všem jasné, že se sem opět jednou vrátíme.!

Expedice Padiš 78 skončila. Původní plány a záměry se nám podařilo splnit, v některých bodech i překročit. Nyní nastane období vyhodnocení výsledků, vyvolání filmů a potom již příprava expedice v příštím roce. Kam bude, není ještě rozhodnuto, zajímavých oblastí v naší republice i ve sprátelech socialistických zemích je nepřeberné množství a těžko se vybírá. Ale ať pojedeme kamkoliv, všude budeme hájit dobré jméno Zetoru a Československé speleologie.

Brno 22. 9. 1974.

Hugo Havel

SK ZK ROH Zetor Brno.

20 let od vytvoření organizace Moravský kras v Blansku

Před dvaceti lety vznikla organizace Moravský kras v Blansku. Následující zpráva uvádí výčet historie, předcházející jejímu vzniku.

Na přání veřejnosti účinně podporované tehdejšími tiskem měly být při prvním vyvlastňovacím období při pozemkové reformě po vytvoření 1. republiky vyvlastněny též za 25 milionů Kč rájecké lesy v okolí propasti Macochy o celkové ceně 60 mili-

onů Kč, které jen v roce 1921 vynesly důchodu salmského velkostatku nejméně 850 tisíc Kč zisku. Byly však vyvlastněny lichtensteinské lesy v okolí Adamova, protože ředitel salmských velkostatků Edvard Vodička "účinně" zakročil u předsedy Státního pozemkového úřadu Víškovského.

V prosinci 1921 vláda ČSR vypracovala návrh zákona o zestátnění Moravského krasu, který již od vytvoření republiky v roce 1918 propagoval Zemský cizinecký svaz na Moravě a i Klub českých turistů. Pro velký odpor majitelů pozemků, obecných zastupitelství krasových obcí i PhDr. Karla Absolona ministerstvo obchodu osnovu zákona, která byla již projednána ministerstvem spravedlnosti a ministerstvem obrany, stáhlo z programu jednání /Občanské noviny, Brno, 1922/4, č. 55:5-6, z 8. 3. 1922 /.

Přes "plamennou" řeč poslance O.V. Stejskala pronesenou 24.11.1922 k rozpočtu ministerstva školství o nutnosti znárodnění moravského Krasu /Republikán, Brno, 1922/4, č. 47 z 30.11.1922 /, byl již 28.1.1928 zvolen na návrh poslance strany lidové, rolníka z Ostrova u Macochy, spisovatele Josefa Šamálíka-Skalského na schůzi ve Sloupě Přípravný výbor akciové společnosti "Moravský kras" /Občanské noviny, Brno, 1922/4, č. 24:1 1922/.

Jednání o převzetí salmských jeskyní, které původně měly být s lesy nad nimi ležícími znárodněny, Přípravným výborem akciové společnosti od salmského velkostatku trvalo od roku 1922 až do roku 1924, protože kníže Hugo Mikuláš Salm-Reifferscheidt ze svého zámku v Rájci nad Svitavou, v zastoupení ředitele těchto velkostatků Edvarda Vodičky, trval na přiznání 33% z hrubého výtěžku všech jeskyní Moravského krasu, které nakonec dostal. Navíc předal Přípravnému výboru sedm shnilých loděk na Punkvě, jako "inventář" za 216 tisíc korun.

Jana Kniese, nadučitel ve Sloupu neměli Salmové ani PhDr. Karel Absolon, který pro ně pracoval a kterého platili, moc rádi, protože u Sloupsko-Šošůvského jeskynního bludiště zpřístupněného Přípravným výborem akciové společnosti 26.6. 1923 prokázal na základě měření pod zemí správný vlastnický poměr mezi obcí Šošůvkou a salmským velkostatkem. Tento si dělal velké a ničím nepodložené územní nároky, Salmové také tvrdili, že dvě třetiny macošských jeskyní patří velkostatku. Salská lež, o které věděl Karel Absolon, protože již v roce 1914 mapoval tyto jeskyně pro velkostatek, byla vyvrácena teprve v roce 1925, kdy byly jeskyně vyměřeny baňským oddělením ministerstva prací, které dokázalo, že opak je pravdou a že dvě třetiny jeskyně patří Klubu českých turistů. Místopředseda brněnské župy KČST Dr. Th. Bastl podal žalobu na velkostatkáře Salma, stran nájmu Macošských jeskyní /Časopis turistů, KČST, Praha, 1926/38 č. 1:9-10/. Spor vyhrál a KČST dostal jen za léta 1922 až 1927 150 000 Kč náhrady, kterou ovšem za Salma zaplatil Přípravný výbor akciové společnosti.

Tak se dělili páni :

Agendu přípravného výboru prováděli jen tři členové, ostatní nedělali nic. Každému, kdo se jen zmínil o jejich tureckém hospodářství, vyhrožovali ihned žalobou. Na popud prokuristy české průmyslové hospodářské banky Vašáka, byly v roce 1925 vyplaceny členům Přípravného výboru zálohy po 5 tisících Kč na renumeraci. Tato po doplatecích dosáhla celko -

výše 190 tisíc Kč. Její rozpis se zachoval jen díky tomu, že se ředitel velkostatků Edvard Vodička o ně soudil s knížetem Salma, který ru většinu z nich zadržel pro důchod velkostatku, u civilního soudu v Brně. O tomto soudu 5. 1. 1926 referovaly skoro všechny brněnské noviny.

Výše renunerace u jednotlivců dosáhla :

odstoupivší předseda Přípravného výboru, zemský hejtmán	
Dr. Ladislav Pluhař 0 Kč
předseda Přípravného výboru po Dr. Pluhařovi,	
Ing. Josef Theimer35 000 Kč
bankovní prokurista Vašek35 000 Kč
zástupce Dr. Rašina, právního zástupce Salma,	
JUDr. Žáček z Prahy25 000 Kč
zástupce Ústředí zemských cizineckých svazů,	
zároveň právní poradce knížete Salma, pražský	
advokát JUDr. Pětrosa 30 000 Kč
bývalý ředitel salmských velkostatků	
Edvard Vodička 5 000 Kč
jeho nástupce ředitel Stocker z Vodičkova podílu	5 000 Kč
zadržovaná část Vodičkova podílu pro důchod salmského	
velkostatku 20 000 Kč
náměstek starosty města Brna Máša si vzal jen část	
podílu na zaplacení skutečných výdajů 5 000 Kč
ministrský rada Kovář stejně jako Dr. Pluhař	
podíl odmítl	0 Kč
předseda zemského výboru Sotolář15 000
Dr. Zák z Blanska15 000 Kč
celkem	190 000 Kč

A tak se dělilo dělníkům :

Protože zánikem hloubení v závrtu Městikád, kde vyhořela výdřeva, nastala nucená pracovní přestávka v Moravském krasu a nikde se nejevila chuť k pokračování v bádání, chopili se práce sami z vlastní iniciativy Ing. Vladimír Ondroušek s Ing. Brandstätterem. S dělníky prohledali v letech 1934 až 1936 náhorní plošinu v lesnaté části trati lesa zvaného " Hedvábná ", ležícího severovýchodně od Macochy. Při tom bez nějakého zvláštního výsledku každý, jen trochu podezřelý závrt zkusmo otevřeli. Jelikož hrozilo nebezpečí, že něco objeví sami, přidal se k nim Karel Absolon.

Podle zápisu od vrchního průvodce, pozdějšího nacistického přísluhovače Jana Suchánka, nalezeného v pozůstalosti Ing. Vladimíra Ondrouška z 5. 2. 1935 o práci na jednom závrtu v " Hedvábné " od 21. 10. do 27. 10. 1934, bylo odpracováno a zapláceno :

Nejezchleb Rudolf	Vilémovice	18 dnů	radiopřijímač	8 000 Kč
Urbánek Josef	Vilémovice	1, dnů	radio	8 300 Kč
			/ zbytek doplatili /	
Juřina Václav	Kotvrdovice	29 1/2 dne	radio	8 300 Kč
Sedlák Josef	Ostrov	25 dnů	radio	8 300 Kč
Kakáč hejn.	Ostrov	11 dnů	chtěl by radio, dosud	
			nevyrovnáno	

Bedr Karel	Ostrov	5 dnů	a 12 Kčs = 60,-
Kučera Gustav	Ostrov	7 dnů	a 12 Kčs = 64,-
Kučař Josef	Ostrov	13 dnů	a 12 Kčs = 158,-

celkem 121 1/2 dne Kč 300,-

Suchánek

hotově vyplatil z peněz profesora Absolona.

Protože tehdejší neomezený vládce v Akciové společnosti PhDr. Karel Absolon před svým spolupracovníkem spolujeditelem radiozávodu IRON v Brně, Ing. Vladimírem Ondrouškem neustále naříkal, že na výzkumy nemá akciové společnost peníze, nechal se tento přesvědčit a většinu nákladu na otevírání závrtu hradil radiopřijímači. Na zachovaný doklad od Suchánka si později tužkou dožadů napsal: " Polovička dokladu Jana Suchánka, že jsem z mých prostředků platil radiopřijímači otevírání závrtu."

Po Moravské pojišťovně v Brně zůstal z této akce pro Akciovou společnost výměr na 259,50 Kč nemocenského pro pracující dle 4/B třídy služného po a 1,52 Kč denně z 15 Kč denní mzdy. Podle toho bylo akciovou společností vyplaceno Absolonovi na práce místo za 121 a půl dne celých 171 dnů, ne po 12 Kč, ale po 15 Kč denně, celkem 2.565 Kč. Z nich na akci vyplatil skutečně jen 30 Kč. Kam se poděl zbytek?

Na podzim roku 1935 podle záznamů Ing. Vladimíra Ondrouška na závrttech v " Hedvábné " do 19.1.1936 odpracovali šicht a 14 Kč :

Riede Karel	20	=	vzal si radiopřijímač
Sedlák Josef	24	=	336 Kč
Kuchař Josef	16	=	224 Kč
Ježek	5	=	70 Kč

celkem 65 dnů = 910 Kč

náklady na střelivo = 86 Kč

Celkem bylo nákladů se střelivem a bez radiopřijímačů přibližně 700 Kč, z čehož dali Karel Absolon 650 Kč, potapěč Tunal Karel Divišek 50 Kč. To vše v době, kdy Marie Geršová dělala v akciové společnosti Moravský kras sekretářku profesoru Absolonovi s měsíčním služným 1 200 Kč.

Jak vše skončilo

Není divu, že již 24.7.1938 v příloze k deníku " Národní list " k číslu 201 v článku " Tajemství podzemních hlubin " napsal Dr. Přemysl Pospíšil: " Velkostatek rájecký / velkostatkář Salm / stal se brzy po převratu spoluúčastníkem nové správy jeskyní, která připadala společnosti " Moravský kras ". Veřejné korporace a někteří jedinci participovali tu různým způsobem na správě, zisku i ztrátě.

Neshody uvnitř společnosti a finanční potíže donutily konečně společnost k likvidaci. To je asi dnešní stav a není

jisto, komu pro příští dobu připadne majetnictví tohoto důležitého objektu. Jediným a definitivním východiskem by bylo, kdyby celého tohoto malebného kraje se ujal československý stát, neboť ani společnost ani jedinec neměl by tu rozhodovat o osudu území jehož význam je dnes beze sporu celostátní ". Bohužel akciová společnost se znovu postavila na nohy a vydržela až do konce II. světové války.

Další vývoj situace popsal Dr. Karel Zapletal / Svoobodné noviny z 11.11.1946 / v článku: " Výzkum a provoz v krasových oblastech československých ". " Po osvobození v květnu 1945 pověřil člen rady ZNV v Brně V. Hanák, zajištění Moravského Krasu Ing. Ondrouška,, který byl tak předurčen k vedení krasových prací v Zemském muzeu. Krátce nato jmenoval ZNV v Brně národní správu v rozsahu akc. společnosti " Moravský Kras ". Jejím čestným předsedou je J. Šamalík, zemřel 7.1. 1948, předsedou V. Hanák, místopředsedou člen rady ZNV Ing. Životský člen ZNV Dobrovolný a referent ZNV pro cizinecký ruch Dr. Pepež. Při národní správě utvořil se poradní sbor / jeskynní rada /. Jeskyněřiští výzkumníci zvolili předsedou tohoto sboru stavitele J. Jalového z Blanska, místopředsedou A. Bočka ". V "radě" dále byli Dr. Karel Zapletal, Marie Geršová a Doc. Dr. Jan Šmarda. Národním správcem velkostatku v Rájci byl Lhoták / Slovo národa, Brno, 23.8.1945 /.

Boj o " stará koryta " a o zvrácení situace do kolejí první republiky začal na plné obrátky, pouze bez účasti knížete Salma, s většinou starých jmen. Karel Absolon, o kterém v článku " Pravda o Dr. Absolonovi " v denním tisku z 20.9.1945 napsala zaměstnanecká rada muzea v Brně :

1. Není pravda, že Dr. Absolon byl za okupace zbaven místa v muzeu v Brně. Pravda je, že Dr. Absolon byl na vlastní žádost ze dne 4. listopadu 1938 dán zemským úřadem v Brně za souhlasu tehdejšího muzejního referenta prof. Loubala od 1. ledna 1939 na trvalý odpočinek. Znemožnil se v muzeu hanlivými výroky o obou prezidentech Masarykovi a Benešovi, kteří ho dříve tolik podporovali a hanlivými výroky o Československé republice. / Doklady ve spisech /. Proti tomu je známo, že fašistický tisk litoval odchodu Dr. Absolona z muzea jako " muže světového jména, který národ náš proslavil ve všech kulturních střediscích světa ". / Národní tábor, Brno, ročník 11.č.14.15. dubna 1939 /.

2. Není pravda, že se za Heydrichiády skrýval v jeskyních, nýbrž je pravda, že v té době bydlel v hotelu Skalní mlýn u Macochy, kam tehdy zval německého ředitele zemského muzea v Brně Huckeho prostřednictvím své německé sekretárky Silmbrothové.

3. Není pravda, že Němci uloupili jeho vlastní knihovnu, nýbrž je pravda, že velkou část své knihovny si Dr. Absolon v r. 1944 odvezl do svého bytu, část její je pak dosud uložena v zemském muzeu v Brně. Menší část pak byla spálena Němci v zámku spolu s částí sbírek, přidělených Němcem Huckem oddělení pravěku.

4. Od osvobození dodnes nepřihlásil se Dr. Absolon k práci v zemském muzeu " Jako ředitel správní rady akciové společnosti se za války na " odpočinku " nechával v Praze přijímat od ministrů protektorátní vlády / Polední list,

list národního souručenství, Praha 1940/14, č. 43 z 13.2. 1940, 1. vydání /. Při tom pokračoval v humbuku o svých " velkých objevech " v Moravském krasu / Národní listy, Praha, z 25.2.1940; Český deník, Plzeň, z 31.3.1940; Venkov, Praha, z 10.2.1940; Národní deník, Brno, z 10.2.1940; České slovo, Praha, z 9.2.1940; Lidové noviny, z 24.3.1941/.

Z těchto i z části jiných důvodů se Karel Absolon nemohl vrhnout do poválečného boje " o koryta ", protože mu za jeho chování za války hrozil válečný soud. Proto také, ač nerad, musel nechat dopustit dosazení Ing. Vladimíra Ondrouška jako vedoucího krasového oddělení v Moravském zemském muzeu. Dosud také zůstala otevřená otázka, co vše, o čem se tvrdí, že v Mikulově na zámku shořelo, tam shořelo skutečně a co pod touto záminkou zmizelo až po válce na Západě jako výborný vývozní artikl.

Prof. Dr. Karel Zapletal / Svobodné noviny, z 11.11.1946/ napsal: " Na Moravě se připravuje znárodnění Moravského krasu. To se dotklo zájmů řady jednotlivců. Ačkoli se podařilo v krátké době dekrety prezidenta republiky znárodnit obrovské koncerny průmyslové a peněžní se zahraniční účastí, nepodařilo se dodnes znárodnit domácí podnik poměrně tak malý, jako je " Moravský Kras ". A byly této otázce věnovány dvě schůze Moravských poslanců, jedna z části loni, druhá zcela letos Jen poctivou prací lze se dočkat zlepšení výzkumu a provozu v čs. krasových oblastech. To snad vysvitne nakonec i těm několika velmi schopným pracovníkům, kteří dosud za hlavní úkol považovali rozeštvát jedny proti druhým ".

Návrh na znárodnění Moravského Krasu byl rozdan tiskem od poslanců Langra, Šlinga, Tymeše a Vojance na středeční březnové schůzi sněmovny / Svobodné noviny, Brno, z 9.3.1946 /. O jeho projednávání podal zprávu v zemském národním výboru dopravní referent / Národní Obroda, Brno, z 22.3.1946 / a z z podnětu místních hoteliérů se konala v Blansku porada zástupců různých korporací a spolků o zřízení národního parku v oblasti mezi Brnem a Boskovicemi / Právo lidu, Praha, moravské vydání, z 30.3.1946 /.

Když se Karlu Absolonovi podařilo zbavit se hrozby lidového soudu, vrhnul se opět do boje. Již 18.1.1947 mu Vladimír Ondroušek, který se po roce kvůli němu vzdal přednostství krasového oddělení v muzeu, v dopise psal: " Minulou sobotu jsem byl anonymně telefonicky vyzván, abych se smířil se svými nepřáteli. Dnes došlo předvolání na Cejl jako obviněnému pro paragraf 99 na 2]. Jedna, adresovaná na mne v Muzeu. Uhnul jsem Vám přece, proč jsem teda dále pronásledován ?? " Přítrž rozpínavosti různých buržoasních představitelů v Moravském krasu učinilo teprve únorové vítězství pracujícího lidu v roce 1948. Řada z nich, když zjistila marnost svého počínání, zmizela v propadlišti dějin.

Karel Absolon, jehož děti emigrovaly do USA, kde dnes žijí, zůstal činný jen jako univerzitní profesor. V Moravském krasu se ze zákulisí snažil až do své smrti v roce 1966 rozeštvát všechny skupiny speleologů navzájem proti sobě, aby bylo co nejvíce řevnivosti a co nejméně badatelských výsledků i úspěchů.

Akciovou společnost Moravský kras, která byla prakticky posledním podnikem s národní správou v likvidaci v ČSR, převzalo hospodářství ONV v Blansku a od něj později v roce 1952

n.p. Turista, Moravskoslezské jeskyně v Olomouci. Neupadly v zapomenutí ani pokusy o zřízení Národního parku Moravský kras. Toto území bylo vyhlášeno teprve na základě zákona č. 40/1956 Sb. o ochraně přírody jako Chráněná krajinná oblast / ČIKO / výnosem ministerstva školství a kultury č. 18.001/55 -A/6 v úředním listu ČSR č. 89/28.8.1956 / Ochrana přírody, Praha, 1956/11:312-313./ v r. 1956

Protože dosavadní organizace správy Krasu nevyhovovala, Moravskoslezské jeskyně n.p. Turista neměl jen Moravský kras a zvrhl se opět, stejně jako akciová společnost před ním na ryze komerční podnik hledící si jen zisku za každou cenu, došlo k další reorganizaci. Při ní byla od 1.1.1958 vytvořena na základě vládního opatření ze dne 3.7.1957 č. 795/1957 a vyhlášky kolegia mise vnitřního obchodu č. 209 ze dne 17.8.1957 na 19. schůzi 22.1.1958 odborem školství a kultury rady ONV Blansko organizace Moravský kras se sídlem v Blansku v dnešní podobě, která právě letos oslavila 20. výročí svého vzniku.

Antonín Pakr

PROGRAM ČINNOSTI

skupiny TARCUS za období

1978. - 80

Poslání skupiny TARCUS

Program činnosti skupiny TARCUS vychází z potřeby komplexního výzkumu, dokumentace a hodnocení krásových jevů a procesů, jejich příčin, dynamiky a důsledků, z hlediska vývoje vzájemných vztahů přírody a člověka. Ekologické stadium, do kterého člověk dnes vstupuje, charakterizuje rovnováhu ve vztahu mezi člověkem a přírodou. Základním předpokladem pro obnovení ekologické rovnováhy je důsledná znalost přírodních poměrů a procesů, ovlivňujících životní prostředí člověka.

Geologické procesy, mezi které patří i relativně mladé krásové procesy, patří k rozhodujícím faktorům.. Proto odborný výzkum - v oboru činnosti skupiny TARCUS výzkum fyzikálně - chemických pochodů - je ve svých realizačních výstupech zaměřen na praktické řešení problémů v přírodním systému voda - hornina - atmosféra ; zdůrazňuje aplikaci výzkumných metod a jeho komplexní pojetí má podstatný význam pro poznání, ochranu a vyzvednutí důležitosti Chráněných krajinných oblastí, přírodních rezervací a přírodních výtvorů.

Organizace skupiny TARCUS

Skupina TARCUS je pracovní skupinou Komise pro fyzikální chemii a hydrogeologii v krasu /UIS/. V ČSSR pracuje jako

odborná pracovní skupina Svazu pro ochranu přírody a krajiny-TIS, krasové sekce Praha. Zároveň je kolektivním členem Speleologického klubu v Líně. Skupina TARSUS sdružuje organizované i neorganizované odborníky různých oborů, kteří provádějí speciální výzkum v krasových oblastech. Vedoucím skupiny je Ing. Josef Slačik.

Pracovní program

Za jednotlivé obory mají koordinaci zodpovědnost :

mikroklimatologie	Jančařík
mineralogie a chemismus	Lysenko; Slačik
speleoluminiscence	Slačik
biospeleologie	Vaněk
geologické aplikace a komplexní hodnocení	Lysenko

Pro období 1978-80 byly stanoveny následující výzkumné úkoly:

1. Klimatický model dynamické jeskyně Jančařík
2. Stáří puklinových systémů a sukcese minerálních výplní v Českém krasu Lysenko
 - 2.1. Chemicko - fyzikální pochody při silifikaci
 - 2.2. Stáří puklin a jejich krasování
 - 2.3. Sukcese nekalcitové výplně
3. Praktické aplikace speleoluminiscence Slačik
 - 3.1. Výzkum tektoniky v sádrovcovém krasu NDR
 - 3.2. Vliv fyzikálních vlastností a chemického složení na luminiscenční vlastnosti minerálních výplní a hornin
4. Biologie podzemních vod v Českém krasu Vaněk

Ostatní činnost

5. Výsledky dílčích problémů a akcí budou zpracovávány formou zpráv a publikovány v odborných časopisech v ČSSR i zahraničí.
6. Aktivní účast v redakční radě časopisu Český kras, vydávaného Okresním muzeem v Berouně.
7. Dle požadavků zainteresovaných organizací a institucí budou organizovány přednášky o výsledcích výzkumů.
8. Abstracta všech publikací, předaných do redakcí, budou zasílány sekretariátu Komise
9. Bude zajišťována odborná spolupráce při řešení aktuálních úkolů amatérských organizací v ČSSR i v zahraničí.
10. Bude zajišťována účast na domácích i mezinárodních speleologických akcích.

II. mezinárodní setkání speleologů v Moravském Krasu

Po úspěšném I. setkání speleologů se rozhodl Speleologický klub Arno, na základě závěrů ze schůzky vedoucích zahraničních delegací a vedoucích speleologických skupin, uspořádat toto II. mezinárodní setkání speleologů znovu v oblasti Moravského krasu a na toto setkání pozvat zástupce amatérských speleologů ze všech socialistických států. Jako místo

setkání byl vybrán Skalní mlýn u Blanska, protože disponoval dostatečnou ubytovací kapacitou. Oproti I. setkání speleologů v Jedovnicích, které se konalo v roce 1977, chtěli organizátoři umožnit účast většímu počtu mladých speleologů. Přípravnému a organizačnímu výboru došlo celkem 225 závazných přihlášek od účastníků jak z tuzemska, tak i ze zahraničí. Celkem se tohoto mezinárodního setkání speleologů, které bylo svým rozsahem i významem první akcí tohoto druhu, pořádanou v socialistických státech, zúčastnilo 176 účastníků, z toho bylo 76 účastníků z ČSSR, 26 účastníků z NDR, 19 účastníků z Polska, 18 účastníků z Bulharska, 17 účastníků z Maďarska, 15 účastníků z Jugoslávie, 5 účastníků z Rumunska a 2 účastníci se SSSR. Registrační poplatek činil na celou dobu setkání 100,- Kčs.

Zahájení II. mezinárodního setkání speleologů v Moravském krasu proběhlo v sobotu dne 22. července 1978 u vchodu do Kateřinské jeskyně, zahajovací projev pronesl předseda Speleologického klubu v Brně Doc. RNDr. Vladimír Panoš, CSc., přítomné speleology uvítal v okrese Blansko místopředseda ONV s. Miloš B a c í k a dále pronesli své projevy zástupci zahraničních speleologických organizací, za přítomnosti zástupců Jihomoravského KNV, ředitele n.p. Moravský kras s. Josefa Šebely a vedoucího Správy Chráněné krajinné oblasti Moravský kras Ing. Františka Mlatečka.

Pro účastníky mezinárodního setkání speleologů byl připraven bohatý program, zajišťující poznání důležitých krasových jevů Chráněné krajinné oblasti Moravský kras, jakož i Jihomoravského krasu u Mikulova a Tišnovského krasu. Bylo uskutečněno celkem 41 exkurzí, z toho bylo 35 podzemních exkurzí a 5 exkurzí povrchových, pro odborně zaměřené účastníky setkání se uskutečnila odborná povrchová geologická exkurze za vedení Dr. J. Dvořáka CSc. z Ústředního ústavu geologického. Účastníci měli možnost se seznámit s 26 speleologickými pracovišti a se 4 jeskynními celky, jenž jsou přístupny veřejnosti. Amatérskou jeskyni, nejdlejší jeskynní celek v českých zemích, protékáný aktivním vodním tokem, od jejíhož objevu uplyne v roce 1979 již 10 let / 18. ledna 1969 /, mělo díky laskavosti Geografického ústavu ČSAV možnost shlédnout 130 speleologů. Dva dny byly věnovány návštěvě a prohlídce Jihomoravského krasu u Mikulova, který navštívilo celkem 158 účastníků. Večery byly vyplněny filmy a diapositivy a přednáškami našich i zahraničních speleologů, zaměřenými na seznámení se s jednotlivými krasovými oblastmi. Během mezinárodního setkání došlo k rozsáhlé výměně zkušeností mezi našimi a zahraničními speleology, byla navázána četná přátelství a spolupráce mezi jednotlivými skupinami. Informace pro účastníky a výklad při exkurzích byly podávány v jazyce českém, ruském, německém a maďarském. Na závěr setkání proběhla v budově Správy Chráněné krajinné oblasti Moravský kras schůzka zástupců zahraničních speleologických delegací a zástupců pořadatelských organizací, na které bylo dohodnuto pořádání dalších mezinárodních setkání speleologů, jejichž tradice byla v Moravském krasu založena. Zpestřením programu byla i návštěva pivovaru v Černé Hoře, která zvláště zahraničním účastníkům ilustrovala, jak se vyrábí náš národní nápoj.

I přes některé nedostatky, které se v průběhu setkání vyskytly, a drobné závady, které nebyly zapříčiněny pořadatelskými organizacemi, byl průběh setkání všemi účastníky beze zbytku velmi kladně hodnocen. Účastníci setkání se seznámili s výsledky a úrovní speleologického průzkumu z výzkumu v Moravském a Jihomoravském krasu, a vysokou úroveň naší moravské speleologie ocenili. Při přípravě předpokládali organizátoři, že celá akce bude řízena Českou speleologickou společností, která byla uváděna na všech materiálech jako pořadatel, ale bohužel do doby konání setkání nedošlo k ustavujícímu sjezdu.

Toto II. mezinárodní setkání speleologů v Moravském krasu bylo důstojnou oslavou 30. výročí Únorového vítězství pracujícího lidu ČSSR a přispělo k upevnění internacionalismu mezi mladými speleology všech socialistických zemí. Účastníkům umožnilo získat dokonalý přehled o rozsahu a úrovni moravské speleologie, zahraniční účastníci velmi kladně hodnotili komplexní přístup k řešené problematice. Prohloubily se znalosti v organizační struktuře organizované speleologie nejen v Československu, ale i v zahraničí. Zpracování Exkurzního průvodce v pěti jazykových verzích / česky, rusky, německy, maďarsky a polsky /, i když se jeho vytištěním značně prodražily náklady na setkání, nemá dosud obdoby v historii průzkumů Moravského krasu a publikování jeho výsledků. Je nutno vyzvednout ten fakt, že se speleologům z Jihomoravského kraje podařilo poprvé v historii soustředit na tomto setkání speleology ze všech evropských socialistických států.

Přejeme si, aby se obdobná setkání konala i v budoucnu, aby nezahynula tradice mezinárodních setkání speleologů, ke které byl dán dobrý základ právě v Moravském krasu.

MUDr. Jiří Urban
Speleologický klub Brno

DROBNÉ ZPRÁVY - ORGANIZACE - KORESPONDENCE

SPELEOCAMP 78 s mezinárodní účastí uspořádala ve dnech 30.6. - 9.7.1978 OJS SSS v Šafárikově. Speleologickému klubu Brno byly zaslány tři pozvánky, z nichž 2 obdržela naše skupina. Třetí pozvánka nakonec zůstala nevyužita, protože její držitel se bez omluvy nedostavil a tím přepadla jedna možnost, o kterou by jistě měli zájem další jeskyňáři.

Na nádraží v Šafárikově na nás čekali zástupci místní skupiny a dopravili nás autem do 11 km vzdáleného táboru, kde jsme byli prvními hosty. Protože účast byla minimální byl původní program, plánovaný pro dvě skupiny, omezen pouze pro skupinu jednu a probíhal takto:

- sobota 1.7. - příjezd, organizační záležitosti
- neděle 2.7. - Arčovská jeskyně / horizontální systém
snadno průchozých chodeb /
- pondělí 3.7. - Zvonice / propast - 105 m, Flešivecká planina /
Puklina - / ponor, návštěva pracoviště místní skupiny /

sobota 8.7. - Domica

neděle 9.7. - ukončení tábora, odjezd.

Organizace dopravy, ubytování a strava byla na vynikající úrovni. Účastníci tábora hradili pouze cestu z místa bydliště do Šafárikova a zpět, předepsáno bylo jen osobní jeskynářské vybavení, ešus a lžice. Program byl vhodně uspořádán, náročnější akce se střídaly s méně namáhavými. A to vše s perfektní organizací, snahou pořadatelů a nádherným počasím vytvořilo ty nejlepší podmínky. OJS Šafárikovo prokázala svou akceschopnost a její členy neodradil ani menší počet účastníků než s jakým počítali.

Proto celé skupině v Šafárikově přejeme mnoho úspěchů a těšíme se na další spolupráci. Podmínky, které se jim podařilo vytvořit, můžeme na Moravě prožít jen ve snech.

Dan Kříž, Pavel Hort

Poznámka ediční rady: Pokud si vzpomínáte, tak ve dnech konání SPELEOCAMPU 78 ani počasí na Moravě nestálo za nic.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Devět francouzských speleologů procestovalo v labyrintech podzemních chodeb v Pyrenejích 24 kilometrů a tak vytvořilo ojedinělý rekord v délce chůze pod zemí.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Desetimiliontého vývěštníka Moravského krasu od roku 1976, tedy od založení organizace Moravský kras v Blansku, uvítali 31. července v Pankovních jeskyních. Byl jím Josef Panovský, vedoucí provozu v Elektromontážních závodech Brno.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Definitivní tečka za průzkumem Sloupských jeskyní ?

Od konce roku 1976, kdy skončila dohoda o spolupráci mezi skupinou ČS. JERUS a organizací Moravský kras v Blansku, usilujeme o povolení ke vstupu do Sloupských jeskyní a tak o umožnění pokračovat v dlouhodobém programu průzkumu komínů a propastí v této lokalitě. Proto jsme se koncem předcházejícího roku, před podáním plánu průzkumu na rok 1978, obrátili prostřednictvím Speleologického klubu Brno, jehož jsme kolektivním členem, se žádostí o umožnění vstupu do Sloupských jeskyní na ředitelství organizace Moravský kras v Blansku. Na naši žádost přišla následující odpověď :

O P I S

MORAVSKÝ KRAS

provoz a výzkum jeskyní - Svitavské 11 - 678 25

BLANSKO

Speleologický klub Brno

Kapucínské nám. 3

B R N O

Vaš dopis značky /ze dne Naše značka Blansko 22.12.77...

Věc:

Plán činnosti amatérské speleologické skupiny Cerberus

K Vašemu dopisu ze dne 7. a 14. prosince 1977 dotýkajícím se plánu činnosti amatérské skupiny Cerberus, Vám oznamujeme následující :

Na leden 1978 je svolán MK ČSR do Brna a Moravského krasu seminář o bezpečnostních předpisech pro jeskyně. Na tomto semináři mají být s definitivní platností upřesněny a odsouhlaseny bezpečnostní předpisy.

Vzhledem k tomu, že v současné době není naší organizaci známa osnova nového návrhu bezpečnostních předpisů a tudíž ani právní důsledky vyplývající z těchto předpisů pro nás provozovatele jeskyní, nemůžeme prozatím s navrhovanou činností spel. skupiny Cerberus v jeskyních Sloupsko-šošůvských souhlasit.

S pozdravem

MORAVSKÝ KRAS
provoz jeskyní

BLANSKO
Josef Šebela
ředitel organizace Moravský kras

Vyřizuje -r.Štelcl CSc.

Na základě tohoto dopisu jsme s nadějí očekávali vydání bezpečnostního předpisu pro zpřístupněné jeskyně, který nabyl účinnosti dnem 1. dubna 1978. Přestože neřeší otázky maté-
kého průzkumu, snažil jsem se na základě uvedeného dopisu najít odstavec, na který se tento dopis odvolává. Nakonec jsme po sestavení nové žádosti použili § 10, Pracovníci cizích organizací a cizí osoby / citace viz Zpráva 4/77 /

Na opakovanou žádost nám byla doručena tato odpověď:

O P I S

M O R A V S K Ý K R A S
provoz a výzkum jeskyní - Svitavská 11 - 678 25 BLANSKO

Speleologický klub

Kapucínské nám. 8
602 00 B r n o

Váš dopis značky/ze dne
11.7.1978

Naše značka

Blansko
18.7.1978

Věc:

Plán amatérské speleologické skupiny Cerberus

Váším dopisem ze dne 11.7.1978 nás znovu žádáte o souhlas ke vstupu do Sloupských jeskyní pro skupinu Cerberus. Odvoláváte se při tom na platnost výnosu Českého báňského úřadu v Praze č.j. 4 500/791977. Tento předpis však neřeší amatérský výzkum, ale činnost, která je uvedena § 1 pod názvem Rozsah platnosti.

Naše organizace v současné době neuvažuje o zpřístupňování dalších částí Sloupských jeskyní, proto neplánovala jakékoliv průzkumné práce v těchto jeskyních. Je přinejmenším podivné, když amatérská skupina do svého návrhu plánu zakotví práce v prostorách socialistické organizace, aniž byla touto organizací o tyto práce požádána.

Tedy závěrem - organizace Moravský kras neplánuje průzkumné akce v Sloupsko-šošůvských jeskyních, proto nepovolí průzkumnou amatérskou činnost. Toto naše stanovisko je konečné.

S pozdravem

Josef Š e b e l a
ředitel organizace Moravský kras

CO: Krasová komise při GÚ ČSAV

Dopínám se, že dalšího komentáře netřeba. Naše skupina, jejíž vznik byl motivován lezeckým průzkumem Sloupských jeskyní se tedy musí zaměřit na jiné možnosti. Proto se nedivte, když začneme znova používat slova Speleoalpinismus. Je totiž pro nás jednodušší získat devizový příslib, výjezdní doložku, vstupní vízum a navštívit některou z alpských propastí, než získat povolení např. k návštěvě spodních pater Sloupských jeskyní.

Z našeho úsilí vytvořit z řezů propastí a komínů Sloupských jeskyní přehledný atlas zůstává jen ubohé torzo. A Sloupské jeskyně, krásné a nedoceněné, budou muset dále čekat na dobu, až se změní podmínky. Takže -
- nashledanou v lepších časech.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o- Basilio.

Námět pro organizaci speleologické záchranné služby :

Pro lékaře nebo zdravotnický personál, poskytující první pomoc po úrazu osobě v bezvědomí je důležité, aby u této osoby znali předchozí choroby a očkování, které mohou mít vliv na druh a způsob první pomoci. Bez takové informace může být buď zdraví postiženého ohroženo, nebo při zjišťování těchto informací je první pomoc nežádoucně oddalována.

Proto v USA stále více osob nosí tzv. zdravotně identifikační balíček, který je zalepen a obsahuje veškeré potřebné informace od osobního lékaře. Kromě zdravotnických dat obsahuje též informace, jak nejrychleji vejít ve styk s příbuznými.

V nemocnici, kam je postižený převezen, umožňuje identifikační balíček rychlé vyplňování příslušných hlášení, čímž se ušetří mnoho času potřebného k shromažďování informací.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

V y n i k a j í c í nápad měli včelaři z Nových dvorů. Postavili u veřejné cesty na Blansko pojízdný včelín k cestě tak, že při pěkném počasí tvořila včelí tělíčka na cestě neproniknutelnou hradbu. Proto ten, kdo musel projít okolo, raději včelín obešel. Ze těch poutníků bylo nemálo, zůstala v poli vyšlapaná široká pěšina. Jaká a. i. vznikla škoda na zemědělské kultuře ? Při tom stačilo tak málo, jako postavit včelín na druhou stranu cesty. Tento příklad ostatně svědčí o vrcholné bezohlednosti včelařů, která není vyjímek. Vždyť i ve Veselici je umístěn včelín přímo mezi domy, jen několik metrů od okresní silnice. Kdyby majitelé neměli jinou možnost, je to pochopitelné i když neomluvitelné. Co Vy na to ?

Basilio

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

V jeskyni Badanj v Basně byly objeveny kresby, jejichž stáří se odhaduje na 13 000 let. Sarajevští archeologové soudí, že jejich autorem byl crnogorovský člověk. Badanjské kresby patří mezi nejstarší na světě. Jugoslávie je po Francii, Španělsku a Itálii čtvrtou zemí v Evropě, kde byly objeveny nástěnné kresby pračlověka.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Sraz polských jeskyňářů se konal v září v Zakopaném. Jeho účelem byla úprava a čištění některých tatranských jeskyní. Z Moravského krasu se srazu zúčastnili A. Nejezchleb / SS ZK ROH ČKD Blansko / a P. Glozar / Speleologický klub Brno/. S polskými jeskyňáři sestoupili na dno propasti Sněžné

- o - o - o - o - o - o - o - o - o - o -

Již 3. společnou expedici do Polských Tater uspořádali členové ZK ČKD Blansko, ADAŠT a členové Speleoklubu Brno. Děhem těchto expedicí se uskutečnily exkurze do jeskyní Mylna / 1 300 m /, Kaspova Nižna / 2 300 m, - 50 m /, Marmurova / - 96 m /, Zimna / 3 000 m, - 123 m, Litworowy Dzwon / 250m, - 144m /, Wysoká / 2 000 m, - 150 m /, Czarna / 5 500 m, - 220 m /, Wielka Litworowa / 700 m, - 251 m/. Spolupráce s jeskyňáři ze Zakopaného bude pokračovat i nadále.

Ota Brouk, Speleoklub Brno

- o - o - o - o - o - o - o - o - o - o -

Průvodce po jeskyních Evropy se dočkali italští jeskyňáři. Kniha má 247 stran, 72 obrázků a 11 národních map.

- o - o - o - o - o - o - o - o - o - o -

Co nenajdete ve Zpravodají, hledejte ve vývěsce na Josefské ulici v Brně.

- o - o - o - o - o - o - o - o - o - o -

Pravidelné oddílové schůzky se konají každou poslední středu v měsíci od 19,30 hod. v klubovně na Stadioně TJ Zbrojovka Brno, Leninova 42-44

- o - o - o - o - o - o - o - o - o - o -

Z P R A V O D A J 3/78

Příspěvky a korespondence zasílejte na adresu:

C E R B E R U S

amatérská jeskyňářská skupina

V E S E L I C E 52

679 13 S L O U P v Moravském krasu

okres Blansko

telefon Blansko / 8506 / 924 22

O B S A H

Josef Wagner	
Zpráva o historii výzkumů pseudokrasových	
jeskyň v Beskydech	1
Pavel Glozar	
Otevírka Říčeného závrtu v Měšínách	3
Ing. Josef Slačík	
Biogeochemická pozorování v Moravském krasu	6
Hugo Havel	
Expedice Padiš 1978	8
Antonín Fekr	
20 let od vytvoření organizace Moravský kras	
v Blansku	12
Ing. Josef Slačík	
Program činnosti skupiny TARCUS za období 1978-80 ..	18
Dr. Jiří Urban	
II. mezinárodní setkání speleologů v Moravském	
krasu	19
Drobné zprávy - organizace - korespondence	21

Brno říjen 1978

Povoleno NVmB pod č. 76

Jeskyňářský oddíl OTTJ zbrajevka Brno, Lenínova 42-44

611 00 Brno